

UCHWAŁA NR.....
RADY GMINY ZABRODZIE
z dnia.....

w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Wspierania Rodziny na lata 2021 – 2023

Na podstawie art. 176 pkt 1, art. 179 ust. 2 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2020 r, poz. 821, z późn. zm.) Rada Gminy Zabrodzie uchwała, co następuje:

§ 1. Uchwała się Gminny Program Wspierania Rodziny na lata 2021 – 2023, stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.

§2. Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Zabrodzie.

§3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

UZASADNIENIE WPROWADZENIA PROGRAMU

Zgodnie z art. 176 pkt. 1 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej do zadań własnych gminy należy m.in. opracowanie i realizowanie trzyletniego gminnego programu wspierania rodziny. W świetle założeń ustawy pomoc dziecku i jego rodzinie powinna mieć charakter interdyscyplinarny i być udzielana przez właściwych specjalistów w ramach zintegrowanego lokalnego systemu. Ważne jest, by działania i decyzje względem rodziny były podejmowane przy współpracy wyspecjalizowanych instytucji (pomoc społeczna, szkoła, sąd, policja). Konsekwencją powyższego zapisu jest wprowadzanie trzyletniego programu wsparcia rodziny w Gminie Zabrodzie na lata 2021-2023. Priorytetem będzie prowadzenie działań profilaktycznych i osłonowych tak, aby zapobiegać marginalizacji i społecznemu wykluczeniu mieszkańców.

Działania na rzecz rodziny to czynności skierowane do poszczególnych jej członków oraz kampanie prowadzone na rzecz całej wspólnoty. Podstawowym założeniem Gminnego Programu Wspierania Rodziny jest skoordynowane wsparcie dzieci i rodzin, przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych, mających na celu przywrócenie im zdolności do prawidłowego wypełniania tych funkcji, poprzez pracę z rodziną oraz zapewnienie pomocy w opiece i wychowaniu dzieci.

Realizowane w ramach programu zadania koncentrować się będą nie tylko na dziecku, ale na całej rodzinie również w sytuacjach, gdy dziecko zostanie umieszczone poza rodziną biologiczną. Ma to na celu pomoc w odzyskaniu przez rodziców funkcji opiekuńczych tj. umożliwienie dziecku powrotu do środowiska rodzinnego. Przyjęte w ramach Programu zadania są spójne zarówno z ustawą z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej, ustawą z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, ustawą z dnia 4 listopada 2016 roku o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem”, ustawą z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie, ustawą z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi, ustawą z dnia 25 lutego 1964 r. Kodeks rodzinny i opiekuńczy, ustawą z dnia 4 lutego 2011 r. o opiece nad dziećmi w wieku do lat 3 oraz Strategią Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Zabrodzie na lata 2016-2025.

*Załącznik do Uchwały Nr
Rady Gminy Zabrodzie
z dnia 2021 r.*

**PROGRAM WSPIERANIA RODZINY
W GMINIE ZABRODZIE
NA LATA 2021 – 2023**

Spis treści

WSTĘP.....	5
UZASADNIENIE WPROWADZENIA PROGRAMU.....	6
PODSTAWY PRAWNE OPRACOWANIA PROGRAMU.....	7
OGÓLNA CHARAKTERYSTYKA GMINY.....	8
POŁOŻENIE GMINY.....	8
SYTUACJA DEMOGRAFICZNA.....	9
RYNEK PRACY.....	10
OŚWIATA.....	11
KULTURA, SPORT, REKREACJA.....	12
ANALIZA SYTUACJI DZIECKA I RODZINY.....	13
PROBLEM PRZEMOCY WŚRÓD MIESZKAŃCÓW GMINY ZABRODZIE.....	19
PROBLEM ALKOHOLOWY WŚRÓD MIESZKAŃCÓW GMINY ZABRODZIE.....	22
ANALIZA SWOT.....	25
POTRZEBY ZWIĄZANE Z REALIZACJĄ ZADAŃ NA RZECZ WSPIERANIA DZIECKA I RODZINY.....	26
CELE I ADRESACI PROGRAMU.....	26
DZIAŁANIA.....	27
HARMONOGRAM.....	31
FINANSOWANIE	33
MONITORING.....	34

WSTĘP

Rodzina jest najważniejszą i podstawową grupą społeczną, na której opiera się całe społeczeństwo. Jest naturalnym środowiskiem życia dziecka. Wywiera największy wpływ na jego zachowanie, stosunek do innych ludzi, przekazuje dziecku system norm i wartości, tradycje – ukierunkowuje jego aktywność i postępowanie na całe życie. Jest pierwszym i podstawowym środowiskiem wychowawczym dziecka. To tutaj nabywa ono wiedzy o otaczającym je świecie. Uczy się wyrażać swoje uczucia (lęk, obawa, zadowolenie, gniew) oraz wartościować co jest dobre, a co złe. Prawidłowo funkcjonująca rodzina może skutecznie przeciwdziałać niekorzystnym zjawiskom zarówno w okresie dzieciństwa jak i w okresie dojrzewania dzieci.

Procesy industrializacji, urbanizacji i migracji w znaczący sposób zmieniły życie całych społeczeństw i rodzin. Przeobrażeniu uległa nie tylko struktura rodziny, ale również sposób jej funkcjonowania. Zmienił się model rodziny, zmieniła liczebność rodziny, wzrosła jej anonimowość. Obok zinstytucjonalizowanego małżeństwa i rodziny funkcjonują alternatywne formy życia rodzinnego tj. samotne rodzicielstwo, kohabitacja, związki homoseksualne, życie w pojedynkę itp.

Coraz więcej rodzin nie potrafi stawić czoła potencjalnym zagrożeniom i niebezpieczeństwom jakie niesie za sobą współczesność. Główną przyczyną kształtowania się modelu partnerskiego w rodzinie jest wzrost niezależności ekonomicznej i psychicznej kobiety, która stanowi o poszerzeniu jej samodzielności życiowej. Kobiety- matki podejmują pracę zawodową, dążą do samorealizacji, niezależności. Rozwijają swoje pasje i zainteresowania. Nie poświęcają już całej swojej uwagi i czasu tylko na wychowanie dzieci i dbanie o dom. Mężczyźni nie są już tylko jedynymi żywicielami rodziny, ale również uczestniczą w pracach domowych, w opiece i wychowaniu dzieci.

Dynamiczne zmiany w zakresie życia rodzinnego, których współcześnie doświadczamy, spowodowały destabilizację niektórych rodzin. Pojawiły się problemy opiekuńczo-wychowawcze, uzależnienia, izolacja społeczna. Osłabieniu lub zerwaniu uległy więzi rodzinne, co istotnie wpłynęło na strukturę rodziny, jej spójność, pozytywne stosunki między wszystkimi członkami, zaburzyło równowagę wewnętrzną oraz wpłynęło na: poczucie bezpieczeństwa domowników, rozwój osobowości dziecka, zdolności adaptacyjne.

Przemiany gospodarczo-kulturowe kształtujące życie społeczeństwa spowodowały znaczny wzrost liczby bezrobotnych, nieradzących sobie z problemami dnia codziennego.

Pojawiły się zjawiska o charakterze globalnym tj. choroby cywilizacyjne, rosnący odsetek ludzi starych, migracje oraz lokalnym tj. ubóstwo, bezrobocie, niewydolność opiekuńcza i wychowawcza, uzależnienia, brak poczucia stabilizacji życiowej i zawodowej, brak poczucia bezpieczeństwa socjalnego, poczucie osamotnienia, rozpad rodziny itp.

Wśród czynników, które składają się na dezintegrację rodziny wymienić należy: niezaradność życiową członków rodziny, brak stabilizacji zawodowej i materialnej, niewydolność wychowawczą rodziców i zaniedbywanie obowiązków opiekuńczych względem dzieci, niski poziom kulturalny, intelektualny oraz moralny dorosłych, a także alkoholizm jednego lub obojga rodziców, przemoc. Zazwyczaj niekorzystne sytuacje w rodzinie współwystępują ze sobą. Z tego powodu coraz więcej rodzin i dzieci wymaga specjalistycznego wsparcia i zaangażowania wielu instytucji w przewycięzanie istniejących dysfunkcji. Szukając prób pomocy dziecku, uwagę należy skupić nie tylko na problemach dziecka, ale także na problemach jego rodziny. Wobec tego w pracy socjalnej zaproponowano oddziaływanie zindywidualizowane nakierowane w pierwszej kolejności na dzieci, a w drugiej na matki, gdyż głównie kobiety są beneficjentami pomocy społecznej.

Podstawą do rozwiązywania problemów społecznych jest wsparcie rodziny w odbudowywaniu prawidłowych relacji w rodzinie oraz we właściwym wypełnianiu ról społecznych przez jej członków. Wsparcie rodziny powinno być w miarę możliwości wczesne i mieć charakter profilaktyczny. Priorytetem wspierania rodziny jest zapewnienie odpowiednich warunków rozwoju dzieci, młodzieży oraz kształtowania wartości i norm związanych z ich wychowaniem. Wszelkie działania powinny być prowadzone za zgodą rodziny i jej aktywnym zaangażowaniem, uwzględniając zasadę pomocniczości.

UZASADNIENIE WPROWADZENIA PROGRAMU

Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej nakłada na gminy obowiązek opracowania i realizacji gminnych 3-letnich programów wsparcia rodziny.

Celem programu jest zaplanowanie i podjęcie działań w zakresie pomocy rodzinom naturalnym przeżywającym różnego typu trudności zakłócające lub uniemożliwiające prawidłowe wypełnianie podstawowych funkcji opiekuńczo-wychowawczych oraz stworzenie spójnego i skutecznego systemu pomocy dla rodzin. W świetle założeń ustawy, pomoc dziecku i jego rodzinie powinna mieć charakter interdyscyplinarny i być udzielana przez właściwych specjalistów w ramach zintegrowanego lokalnego systemu. Ważne jest, aby

zarówno działania, jak również decyzje względem rodziny i jej członków były podejmowane przy współpracy wyspecjalizowanych instytucji tj. pomocy społecznej, szkoły, sądu, policji itp.

Ustawa o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej dokonała podziału zadań i kompetencji pomiędzy jednostkami samorządu terytorialnego oraz administracji rządowej. Poniższa tabela przybliży ten podział.

Tabela 1. Podział zadań i kompetencji pomiędzy jednostkami samorządu terytorialnego oraz organy administracji rządowej

GMINA	POWIAT	SAMORZĄD WOJEWÓDZKI
- profilaktyka- wsparcie rodziny.	- piecza zastępcza rodzinna i instytucjonalna, - usamodzielnienia pełnoletnich wychowanków pieczy zastępczej, - adopcja.	
-asystent rodziny, - placówki wsparcia dziennego, - rodziny wspierające, - inne podmioty lub instytucje działające na rzecz rodzin.	- rodziny zastępcze i rodzinne domy dziecka, - placówki opiekuńczo – wychowawcze, - usamodzielnianie, - organizator rodzinnej pieczy zastępczej (koordynator), - rodziny pomocowe.	- ośrodek adopcyjny, - regionalna placówka opiekuńczo-terapeutyczna, - interwencyjny Ośrodek Preadopcyjny.

Źródło: Opracowanie własne w oparciu o ustawę wspierania rodziny i systemie pieczy zastępczej

PODSTAWY PRAWNE OPRACOWANIA PROGRAMU

Zapisy Programu Wspierania Rodziny dla Gminy Zabrodzie na lata 2021-2023 są odzwierciedleniem standardów i norm prawa wynikających z ustawodawstwa krajowego znajdujących się m.in. w:

- Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r. (Dz.U. z 2009 r. Nr 114, poz. 946),
- Ustawie z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2020 r., poz. 821 z późn. zm.),
- Ustawie z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2020 r. poz. 1876 z późn. zm.),
- Ustawie z dnia 4 listopada 2016 r. o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem” (Dz. U. z 2020 r. poz. 1329),

- Ustawie z dnia 11 lutego 2016 r. o pomocy państwa w wychowaniu dzieci (Dz. U. z 2019 r. poz.2407 z późn. zm.)
- Ustawie z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2020 r. poz. 218, z późn. zm.) ,
- Ustawie z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U z 2019 r. poz.2277, z późn. zm.),
- Ustawie z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. z 2020 r. poz. 2050)
- Ustawie z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych (Dz. U. z 2020 r. poz. 111, z późn. zm.),
- Ustawie z dnia 7 września 2007 r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów (Dz. U. z 2021 poz. 877)
- Ustawie z dnia 5 grudnia 2014 r. o Karcie Dużej Rodziny (Dz. U. z 2020 poz. 1348 z późn. zm.)
- Ustawie z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i wolontariacie (Dz. U. z 2020 poz. 1057 z późn. zm.)
- Ustawie z dnia 25 lutego 1964 r. Kodeks rodzinny i opiekuńczy (Dz. U. z 2020 poz.1359 z późn. zm.).

OGÓLNA CHARAKTERYSTYKA GMINY

POŁOŻENIE GMINY

Gmina Zabrodzie to gmina wiejska położona w centralnej części województwa mazowieckiego, w kierunku północno-wschodnim od Warszawy, w powiecie wyszkowskim. Oddalona jest o ok. 43 km od Warszawy i o 11 km od Wyszkowa. Od północy graniczy z gminą Wyszków, od wschodu z gminą Jadów, od południa z gminą Tłuszcz, a od zachodu z gminą Dąbrówka. Swoim obszarem obejmuje 22 sołectwa: Adelin, Anastazew, Basinów, Choszczowe, Dębinki, Gaj, Głuchy, Karolinów, Kiciny, Lipiny, Młynarze, Mostówka, Mościska, Niegów, Obrąb, Podgać, Płatków, Przykory, Słopsk, Wysychy, Zabrodzie oraz Zazdrość . Siedziba gminy znajduje się w miejscowości Zabrodzie. Gmina zajmuje obszar około 90,03 km² z czego około 24% stanowią lasy.

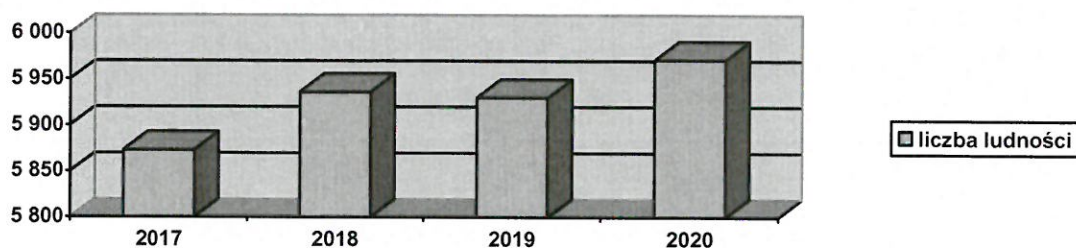
Rysunek 1. Położenie Gminy Zabrodzie na mapie województwa mazowieckiego i powiatu wyszkowskiego

SYTUACJA DEMOGRAFICZNA GMINY

Gmina Zabrodzie liczy 5 971 mieszkańców (stan na 31.12.2020 r. według danych działu Ewidencji ludności -Urzędu Gminy w Zabrodziu). Na przestrzeni lat 2017-2018 możemy zauważyć stopniowy wzrost liczby ludności Gminy. W porównaniu do 2017 roku liczba mieszkańców wzrosła o 1,7%.

Wykres 1. Liczba ludności w Gminie Zabrodzie w latach 2017-2019

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2020 rok

Przyrost naturalny, czyli różnica między liczbą urodzeń żywych, a liczbą zgonów jest – 9 (stan na koniec 2020 roku). W 2017 i 2018 roku przyrost naturalny kształtował się na dodatnim poziomie, natomiast w 2019 roku na poziomie zerowym i jego wartość uległa znacznemu zmniejszeniu.

Tabela 2. Przyrost naturalny w Gminie Zabrodzie na przestrzeni lat 2017-2020

	2017	2018	2019	2020
urodzenia żywe	85	71	63	65
zgony	59	58	63	74
przyrost naturalny	26	13	0	-9

W 2020 roku na terenie gminy zamieszkiwało 1 408 osób wieku do 18 roku życia, 3 556 osób w wieku produkcyjnym i 1004 osoby w wieku poprodukcyjnym.

RYNEK PRACY

Dane dotyczące liczby bezrobotnych zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy w latach 2017-2020 w podziale na poszczególne kategorie zostały przedstawione w poniższej tabeli. Można zauważyć, iż udział osób długotrwale bezrobotnych w ogólnej liczbie ludności na przestrzeni lat 2017-2020 uległ zmniejszeniu. Jednocześnie zauważalne jest, że osoby długotrwale bezrobotne w 2017 roku stanowiły prawie połowę wszystkich zarejestrowanych w PUP mieszkańców Gminy.

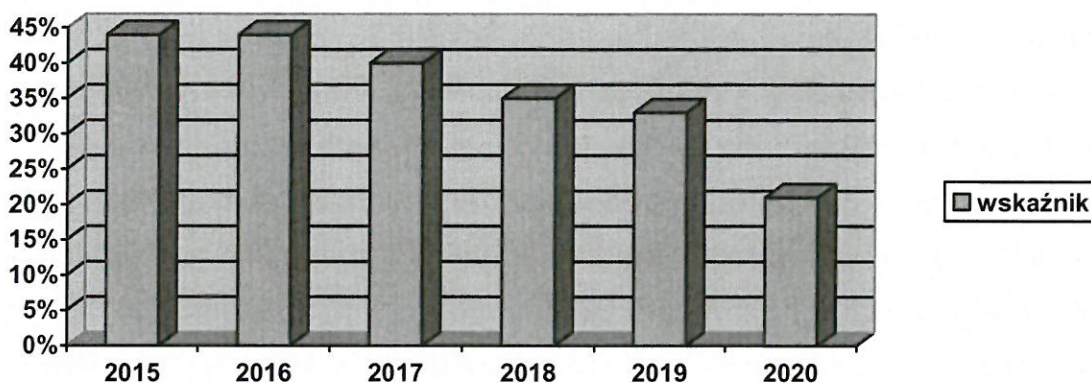
Tabela 3. Liczba osób bezrobotnych w Gminie Zabrodzie na przestrzeni lat 2017-2020 oraz udział osób bezrobotnych według poszczególnych kategorii w ogólnej liczbie zarejestrowanych osób bezrobotnych w PUP

	IV kwartał 2017 roku	IV kwartał 2018 roku	IV kwartał 2019 roku	IV kwartał 2020 roku
	liczba	liczba	liczba	liczba
ogółem	107	84	65	112
kobiety	57	51	29	56
mężczyźni	50	33	36	56
do 30 roku życia	29	29	16	41
w tym do 25 roku życia	11	16	9	23
powyżej 50 roku życia	31	22	22	30
długotrwale bezrobotni	51	32	16	33

Źródło: Sprawozdanie z działalności Powiatowego Urzędu Pracy w Wyszkowie za rok 2020

Biorąc pod uwagę wskaźnik bezrobocia wśród beneficjentów pomocy społecznej, możemy zauważyć tendencję spadkową.

Wykres 2. Wskaźnik bezrobocia wśród beneficjentów pomocy społecznej.

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2020 rok

O Ś W I A T A

Do gminnej bazy placówek oświatowych należą:

- Zespół Szkolno Przedszkolny w Adelinie;
- Zespół Szkolno Przedszkolny w Zabrodziu;
- Szkoła Podstawowa w Dębinkach;
- Żłobek Gminny „Adelinek” w Adelinie.

Corocznie prowadzone są działania w celu poprawy bazy lokalowej poprzez remonty i rozbudowy istniejących placówek. Obok gminnych placówek na terenie Gminy znajduje się 1 niepubliczne przedszkole dotowane przez gminę.

W roku szkolnym 2019/2020 do 3 szkół podstawowych uczęszczało 594 uczniów. Do publicznych przedszkoli i oddziałów przedszkolnych uczęszczało 162 dzieci w wieku 6,5,4 i 3 lat. W roku szkolnym 2019/2020 gmina zapewniła odpowiednią liczbę miejsc w oddziałach przedszkolnych i przedszkolach. Ponadto na terenie gminy funkcjonuje niepubliczne przedszkole „Zaczarowany Ołówek”. Uczęszczało do tego przedszkola 67 dzieci w tym 8 dzieci spoza gminy Zabrodzie.

W ramach programu rozwoju instytucji opieki nad dziećmi w wieku do 3 lat „Maluch +”, od lutego 2020 roku działa również Żłobek Gminny w Adelinie.

Dowóz do szkoły zapewniono 288 uczniom oraz 7 uczniom niepełnosprawnym. Do gminnych szkół uczęszczało dzieci z 14 orzeczeniami i 15 opiniami o potrzebie kształcenia specjalnego, w tym 5 z zespołem Aspergera oraz 1 autyzmem, uczniom tym zapewniono niezbędne zajęcia wskazane w orzeczeniu.

Placówki oświatowe oferują także szereg zajęć pozalekcyjnych oraz działań wychowawczych i profilaktycznych realizowanych w oparciu o Programy Wychowawcze i Programy Profilaktyki.

W Gminie Zabrodzie, we wszystkich placówkach oświatowych udzielana jest pomoc psychologiczno-pedagogiczna i jest ona organizowana przez dyrektorów. Pomocy psychologiczno – pedagogicznej mają obowiązek udzielać: nauczyciele, wychowawcy, specjaliści: pedagog, logopeda, terapeuta. Pomoc ta jest dobrowolna i nieodpłatna. Są to zajęcia: logopedyczne, korekcyjno-kompensacyjne, rozwijające kompetencje emocjonalno – społeczne, zajęcia dydaktyczno wyrównawcze. Wsparciem w formie stypendium szkolnego objęto 57 uczniów.

KULTURA, SPORT I REKREACJA

Do zasobów instytucjonalnych w zakresie upowszechniania edukacji kulturalnej oraz zaspokajania potrzeb i zainteresowań kulturalnych w gminie Zabrodzie należą:

- Gminna Biblioteka Publiczna w Zabrodziu;
- Gminny Ośrodek Kultury w Zabrodziu.

W/W placówkach organizowane są warsztaty integracyjne dla dzieci, prezentacje bajek, konkursy plastyczne, narodowe czytanie, spotkania autorskie, zajęcia taneczne, gimnastyczne, zajęcia artystyczne, aerobik dla dorosłych, zajęcia muzyczne, zajęcia teatralne dla seniorów oraz działa koło plastyczne. Ponadto mieszkańcy mają możliwość korzystania z Nieodpłatnej Pomocy Prawnej i mitingów samopomocowych grup rodzinnych (AA, Al.-anon).

W Gminie Zabrodzie każda szkoła wyposażona jest w obiekty sportowe takie jak przestrzenne hale, czy też wielofunkcyjne boiska, natomiast w przedszkolach znajdują się nowoczesne place zabaw. Do obiektów sportowych należy także Boisko „Orlik 2012” w Zabrodziu. Dzieci, młodzież i ich rodzice mają możliwość korzystania z zajęć sportowych, zawodów oraz konkursów, które odbywają się pod pieczę zatrudnionego tam animatora sportu.

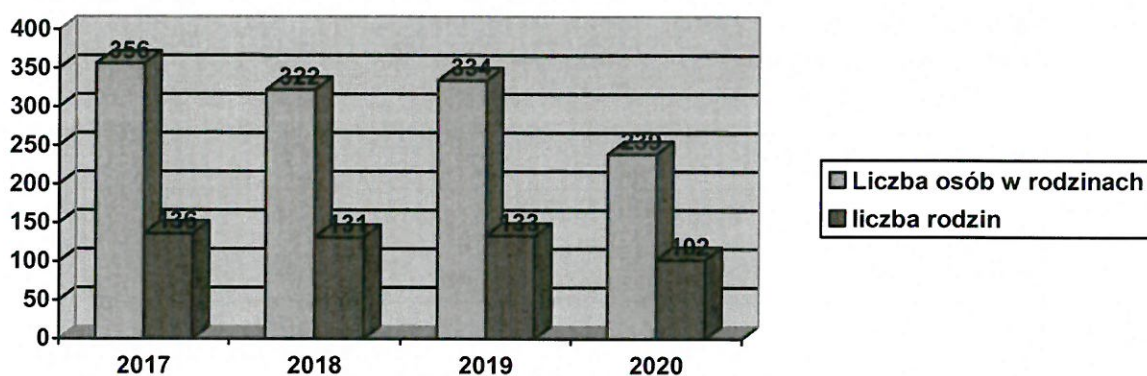
Źródło: Sprawozdanie z realizacji zadań oświatowych Gminy Zabrodzie za rok szkolny 2019/2020, Sprawozdanie dotyczące działalności kulturalno-oświatowej GOK Zabrodzie i Gminnej Biblioteki w Zabrodziu za rok 2020.

ANALIZA SYTUACJI DZIECKA I RODZINY

Pomoc społeczna wg ustawy z dnia 12 marca 2014 r. o pomocy społecznej stanowi instytucję polityki społecznej mającej na celu pomoc osobom i ludziom w przewyżczeniu trudnych sytuacji życiowych i doprowadzenie do usamodzielnienia. Główną jednostką wykonującą zadania z zakresu pomocy społecznej na terenie Gminy Zabrodzie jest Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, który jako jednostka organizacyjna umożliwia przewyżczenie trudnych sytuacji życiowych tym, którzy nie są w stanie sami ich pokonać, wykorzystując własne uprawnienia, zasoby i możliwości.

W 2020 roku z pomocy społecznej skorzystało 239 mieszkańców w 102 rodzinach. Oznacza to, że 4,02% mieszkańców Gminy Zabrodzie jest objętych pomocą społeczną. Możemy zauważyć, iż liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej w Gminie Zabrodzie na przestrzeni lat 2017-2020 uległa wahaniom – ostatecznie w porównaniu do roku 2019 zmniejszyła się o 95 osób.

Wykres 3. Liczba rodzin i osób korzystających z pomocy społecznej w Gminie Zabrodzie w latach 2017-2020

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2020 rok

W 2020 roku świadczenie pomocy społecznej zostało przyznane 102 rodzinom – w porównaniu do 2019 roku (133) liczba rodzin zmniejszyła się o 31 rodzin. W przypadku długotrwale korzystających ze świadczeń liczba ta osiągnęła poziom 46 osób, co oznacza spadek w stosunku do roku 2019 o 28 osób (74 osoby korzystające). W Gminie Zabrodzie najczęściej występującymi przyczynami trudnej sytuacji życiowej osób i rodzin, a jednocześnie powodami ubiegania się o pomoc społeczną, wskazanymi przez ośrodek pomocy społecznej w 2020 roku było kolejno:

- długotrwała choroba (55 rodzin),
- niepełnosprawność (42 rodziny),

- ubóstwo (40 rodzin)
- bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego (18 rodzin),
- alkoholizm (16 rodzin),
- bezrobocie (16 rodzin).

Tabela 4. Powody udzielania świadczeń (liczba rodzin) w latach 2017-2020

Lp.	Powód udzielenia świadczeń	2017	2018	2019	2020
1.	Ubóstwo	61	54	54	40
2.	Sieroctwo	0	0	0	0
3.	Bezdomność	2	0	1	0
4.	Potrzeba ochrony macierzyństwa	26	23	20	15
	w tym: wielodzietność	21	17	18	15
5.	Bezrobocie	35	33	28	16
6.	Niepelnosprawność	51	54	53	42
7.	Długotrwała lub ciężka choroba	73	84	82	55
8.	Bezradność w sprawach opiek.-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego – w tym	32	17	19	18
	Rodziny niepełne	7	3	7	9
	Rodziny wielodzietne	7	0	0	0
9.	Potrzeba ochrony ofiar handlu ludźmi	0	0	0	0
10.	Alkoholizm	21	16	18	16
11.	Narkomania	0	0	0	0
12.	Trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego	0	4	1	1
13.	Trudności w integracji osób, które otrzymały status uchodźcy lub ochronę uzupełniającą	0	0	0	0
14.	Zdarzenie losowe	1	1	1	0
15.	Sytuacja kryzysowa	21	13	10	10
16.	Kłęska żywiołowa lub ekologiczna	0	0	0	0
17.	Przemoc w rodzinie	4	3	1	0

Z pomocy społecznej w postaci świadczeń pieniężnych w 2020 roku skorzystało 60 osób i taka sama liczba 60 osób skorzystała z pomocy w postaci świadczeń niepieniężnych.

Spośród korzystających z pomocy społecznej, zauważyć można spadek liczby osób zarówno w przypadku świadczeń pieniężnych jak i niepieniężnych.

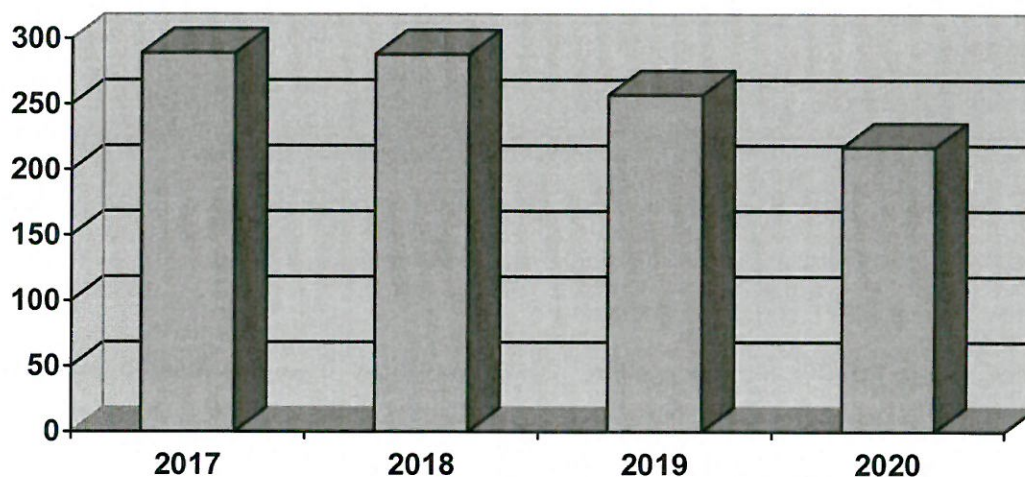
Tabela 5. Liczba świadczeń pieniężnych i niepieniężnych przyznanych z pomocy społecznej w Zabrodziu w latach 2017-2020

Rodzaj świadczenia	2017 osoby	2017 rodziny	2018 osoby	2018 rodziny	2019 osoby	2019 rodziny	2020 osoby	2020 rodziny
Świadczenia pieniężne	75	75	80	80	86	86	60	60
Świadczenia niepieniężne	92	48	76	42	82	41	60	30

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2020 rok

Średniomiesięczna liczba rodzin korzystających z zasiłków rodzinnych wraz z dodatkami oraz korzystających z jednorazowej zapomogi z tytułu urodzenia dziecka w 2020 roku wyniosła 217 rodzin – to o 40 rodzin mniej niż w 2019 roku, o 71 mniej niż 2018 roku i o 72 rodziny mniej niż w 2017 roku.

Wykres 4. Średniomiesięczna liczba rodzin korzystających z zasiłków rodzinnych wraz z dodatkami oraz korzystających z jednorazowej zapomogi z tytułu urodzenia dziecka w latach 2017-2020.

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2020 rok

Rodziny z terenu gminy Zabrodzie korzystają również z rządowego programu „Rodzina 500+” działającego od 2016 roku. W 2017 roku ze świadczenia wychowawczego 500+ korzystało średnio 603 rodziny, w 2018 roku 588 rodzin, w 2019 roku 802 rodziny,

natomiast w 2020 roku 774 rodziny. W porównaniu do 2017 roku zauważalny jest wzrost rodzin korzystających ze świadczenia wychowawczego. Całkowita kwota przyznanego świadczenia w formie zasiłku wychowawczego wyniosła w 2020 roku 8 022 889,00 zł – w stosunku do 2017 roku kwota wzrosła o 2 512 675,00 zł.

Tabela 6. Liczba oraz kwota świadczeń wychowawczych 500+ na przestrzeni lat 2017-2020

wyszczególnienie	2017	2018	2019	2020
liczba rodzin	603	588	802	774
kwota świadczeń (zł)	5 510 214,00zł	5 485 925,00 zł	6 670 495,00 zł	8 022 889,00zł

Zróżl: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2020 rok.

W przypadku samotnego wychowywania dzieci, gdy jeden z rodziców uchyla się od płacenia alimentów na rzecz dzieci, obowiązek ten jest realizowany z funduszu alimentacyjnego. W roku 2020 z omawianych świadczeń skorzystało 16 rodzin (24 osoby w rodzinach), na łączną kwotę 112 150 zł. Liczba świadczeniobiorców na przestrzeni ostatnich lat uległa obniżeniu. Dane w tym zakresie przedstawione zostały w poniższej tabeli.

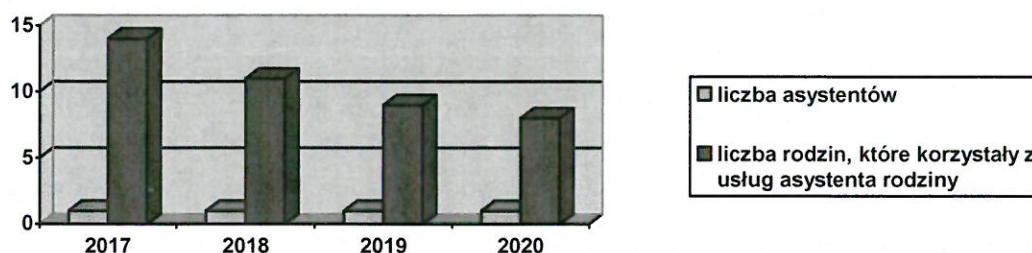
Tabela 7. Liczba rodzin, osób korzystających oraz kwota świadczenia alimentacyjnego w latach 2017-2020

wyszczególnienie	2017	2018	2019	2020
Liczba rodzin	25	26	21	16
Liczba osób	34	37	32	24
Kwota świadczeń (zł)	176 000	186 287	156 600	112 150

Zróżl: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2020 rok.

W latach 2017-2020 zatrudniony był jeden asystent rodziny. Liczba rodzin, które korzystały z jego usług wynosiła kolejno: 14 rodzin w roku 2017, 11 rodzin w roku 2018, 9 rodzin w 2019 roku i 8 rodzin w 2020 roku.

Wykres 5. Asystenci rodziny oraz rodziny objęte ich wsparciem na przestrzeni lat 2017-2019

Zróżl: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2020 rok.

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w 2020 roku poniósł wydatki związane z odpłatnością za pobyt dzieci w rodzinach zastępczych na łączną kwotę 43 345,72 zł. Możemy zauważyć, że kwota przekazana na pobyt dziecka w pieczy zastępczej w porównaniu do 2017 roku uległa zwiększeniu o 28 842,72 zł.

Tabela 8. Odpłatność za pobyt dziecka w pieczy zastępczej na przestrzeni lat 2017-2018

wyszczególnienie	2017	2018	2019	2020
Kwota świadczeń (zł)	14 503,00	39 994,08	58 537,54	43 345,72

Gmina Zabrodzie realizuje zadanie – wieloletni rządowy program „Posiłek w szkole i w domu” na lata 2019-2023, w ramach którego objęto dożywianiem dzieci, uczniów i młodzież oraz osoby dorosłe: zwłaszcza starsze, chore lub niepełnosprawne i samotne. Z programu w 2020 roku skorzystało 131 osób.

W 2017 roku z posiłku skorzystało 81 dzieci, w 2018 roku – 64 dzieci, w 2019 roku – 72 dzieci, w 2020 roku – 54 dzieci. Można zauważyć, że ilość uczniów w szkołach korzystających z gorących posiłków w porównaniu do 2017 roku uległa zmniejszeniu o 27 dzieci.

Mieszkańcy Gminy Zabrodzie mają możliwość korzystania z pomocy w ramach Programu Operacyjnego Pomoc Żywnościowa 2014-2020 (PO PŻ). Powyższy Program przyczynia się do ograniczania ubóstwa poprzez zwiększenie bezpieczeństwa żywnościowego osób najbardziej potrzebujących i realizację działań na rzecz włączenia społecznego. Pomoc w ramach Programu kierowana jest do osób i rodzin, które z powodu niskich dochodów nie mogą zapewnić sobie/rodzinie odpowiednich produktów żywnościowych (posiłków).

Pomoc udzielana jest w postaci artykułów spożywczych lub posiłków, które przekazywane są osobom najbardziej potrzebującym bezpłatnie.

Od 28 marca 2018 r. Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Zabrodziu pełni rolę OPL (organizacji partnerskiej lokalnej) – bezpośrednio przekazującej żywność osobom najbardziej potrzebujących we współpracy z OPR (organizacji partnerskiej regionalnej) Caritas Diecezji Warszawsko-Praskiej. GOPS Zabrodzie pełniąc rolę OPL dostarczył w 2020r. pomoc w formie żywności z programu POPŻ dla 92 rodzin (227 osób w rodzinie).

Mieszkańcy Gminy Zabrodzie od 16 czerwca 2014 roku korzystają z programu dla rodzin wielodzietnych w formie Karty Dużej Rodziny. Do korzystania z programu uprawnione są następujące osoby: rodzic, małżonek rodzica oraz dzieci w wieku do 18 roku życia, bądź do 25 roku życia pod warunkiem, że dziecko uczy się w szkole lub w szkole wyższej. W przypadku dzieci z orzeczeniem o niepełnosprawności nie ma ograniczeń

wiekowych. Przez termin rodzina wielodzietna należy rozumieć rodzinę, w której rodzice wychowują co najmniej troje dzieci.

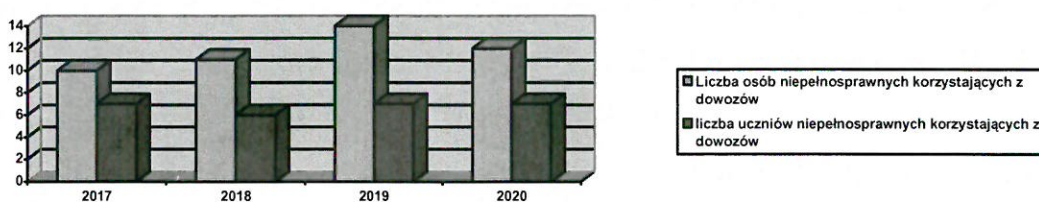
Od 1 stycznia 2018 r. Karta Dużej Rodziny dostępna jest w dwóch formach: tradycyjnej (tj. plastikowej) oraz elektronicznej (tj. na urządzeniach mobilnych). Gmina Zabrodzie wydała 523 karty tradycyjne i 310 kart plastikowych – stan na 31.12.2020 r.

Od 1 stycznia 2019 r. prawo posiadania Karty Dużej Rodziny przysługuje wszystkim rodzicom oraz małżonkom rodziców, którzy mają lub mieli na utrzymaniu łącznie co najmniej troje dzieci.

Gmina Zabrodzie od 2007 roku dowozi osoby z niepełnosprawnościami do placówek znajdujących się poza terenem gminy służących rehabilitacji osób niepełnosprawnych. Praktykuje również pomoc w dowozach osób niepełnosprawnych, które mają utrudniony dostęp do specjalistycznej edukacji oraz specjalistycznych usług medycznych takich jak wizyty lekarskie, terapia, rehabilitacja.

W 2020 roku kontynuowano realizację tego zadania i z dowozu w 2020 r. skorzystało łącznie 12 osób, w tym 7 uczniów niepełnosprawnych do szkół położonych poza Gminą Zabrodzie (tj. do szkół podstawowych, gimnazjalnych i zawodowych mających siedzibę w Specjalnym Ośrodku Szkolno-Wychowawczym im. M. Konopnickiej w Wyszkanie), oraz 5 osób dorosłych, w tym 1 osobę do Środowiskowego Domu Samopomocy „Soteria” w Wyszkanie, 1 osobę do Powiatowego Środowiskowego Domu Samopomocy typu B „Drogowskaz” w Wyszkanie oraz 1 osobę do Domu Pomocy Społecznej w Niegowie. W razie konieczności pojazd doraźnie był wykorzystywany do przewozu osób do szpitali i przychodni specjalistycznych na wizyty i konsultacje lekarskie oraz do ośrodków rehabilitacyjnych na zabiegi rehabilitacyjne. Z tej formy skorzystały 2 osoby dorosłe. Możemy zauważyć, że liczna osób korzystających z dowozu w porównaniu z 2017 rokiem wzrosła o 2 osoby.

Wykres 5. Wykorzystanie mikrobusu 9-cio miejscowego do przewozu osób niepełnosprawnych

PROBLEM PRZEMOCY WŚRÓD MIESZKAŃCÓW GMINY ZABRODZIE

Działania mające na celu przeciwdziałanie przemocy w rodzinie oraz ochronę ofiar tej przemocy zawarte zostały w Gminnym programie przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie na lata 2017 – 2020 przyjętym uchwałą Nr XXXIII/180/2017 Rady Gminy Zabrodzie z dnia 27 kwietnia 2017 roku.

Działaniami mającymi na celu przeciwdziałanie przemocy w rodzinie zajmuje się Gminny Zespół Interdyscyplinarny. Celem głównym Zespołu Interdyscyplinarnego jest efektywna współpraca instytucji i organizacji na rzecz zapobiegania i zwalczania przemocy w rodzinie.

W okresie funkcjonowania Zespołu Interdyscyplinarnego w 2020 roku prowadzono postępowanie w sprawie 13 Niebieskich Kart, w tym 5 Kart założonych było przez GOPS, 6 przez Policję, 1 przez Gminną Komisję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i 1 Karta przez służby medyczne. W porównaniu do 2017 roku, dostrzegalny jest spadek wszczętych procedur „Niebieskie Karty”. W 2017 roku zakończono 17 procedur „Niebieskie Karty”, w 2018 roku 14 procedur „Niebieskie Karty”, w 2019 roku 13 procedur „Niebieskie Karty”, natomiast w 2020 roku 8 procedur „Niebieskie Karty”

Tabela 9. Liczba założonych „ Niebieskich Kart” przez poszczególne podmioty w latach 2017-2020

	2017	2018	2019	2020
GOPS	1	0	0	5
Policja	14	15	12	6
Oświata	0	2	2	0
Służba zdrowia	4	2	1	1
GKRPA	0	0	0	1
Razem	19	19	15	13

Źródło: dane udostępnione przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Zabrodziu

W 2017 roku ZI oraz grupy robocze pracowały łącznie z 18 rodzinami. Powołano 13 grup roboczych, które odbyły 76 spotkań z ofiarami i sprawcami podejrzewanymi o stosowanie przemocy. W 2018 roku pracowano z 19 rodzinami. Powołano 10 grup roboczych, które odbyły 75 spotkań z ofiarami i sprawcami podejrzewanymi o stosowanie przemocy. W 2019 roku pracowano z 14 rodzinami. Powołano 7 grup roboczych, które

odbyły 65 spotkań z ofiarami i sprawcami podejrzanymi o stosowanie przemocy. W 2020 roku pracowano z 11 rodzinami. Powołano 12 grup roboczych, które odbyły 74 spotkania z ofiarami i sprawcami podejrzanymi o stosowanie przemocy.

W przypadku doświadczania problemu przemocy mieszkańcy Gminy Zabrodzie, w ramach porozumienia międzygminnego, o pomoc mogą zgłosić się między innymi do Gminnego Punktu Promocji Zdrowia i Profilaktyki w Wyszkanie. W Punkcie tym w zakresie poradnictwa psychologicznego oraz w przypadku problemu przemocy w rodzinie udzielają:

- psycholog uzależnień od alkoholu/narkotyków oraz ich rodzin/ konsultacje psychologiczne dla młodzieży,
- psycholog, pedagog, certyfikowany specjalista terapii uzależnień dla osób pijących ryzykownie/szkodliwie lub uzależnionych od alkoholu oraz ich rodzin,
- psycholog dla osób stosujących przemoc w rodzinie/grupa korekcyjno-edukacyjna dla osób stosujących przemoc,
- pedagog dla osób doświadczających przemocy w rodzinie,
- poradnictwo prawne dotyczące przemocy w rodzinie oraz uzależnień.

W 2019 roku na terenie Gminy Zabrodzie została zrealizowana diagnoza problemów społecznych, w ramach której badaniem ankietowanym objęto 345 osób, w tym 235 uczniów szkół podstawowych, 100 dorosłych mieszkańców gminy i 10 sprzedawców napojów alkoholowych.

Celem przeprowadzonych badań była między innymi analiza zjawiska przemocy w rodzinie, postaw i opinii względem tego problemu.

Przemoc jest tematem bardzo trudnym, tym bardziej przebadanie tego zjawiska. Bardzo często bywa bowiem tak, że ofiary przemocy nie przyznają się do tego. Może być to spowodowane wieloma czynnikami: racjonalizacją, obwinianiem siebie, usprawiedliwianiem sprawców czy zwyczajnym wstydem. Jednak bezsprzeczny pozostaje fakt, że przemoc tak fizyczna jak i psychiczna jest obecna w społeczeństwie polskim, także w społeczności lokalnej.

Z przeprowadzonych badań wynika, że bardzo duży odsetek dorosłych mieszkańców gminy jest zdania, że alkohol jest przyczyną przemocy w rodzinie – 89% tak uważa. Jest w tym stwierdzeniu sporo racji. Uzależnienia w rodzinie mogą doprowadzać do zachowań przemocowych, jednak należy pamiętać, że alkohol to nie jedyna ich przyczyna.

W przypadku postrzegania ofiar przemocy ankietowani dorośli mieszkańcy gminy w większości stwierdzili, że sprawcami przemocy są tak samo mężczyźni, jak i kobiety – 55%. Duża część respondentów, bo 86% nie zgodziła się ze stwierdzeniem, że przemoc jest tylko wtedy gdy widoczne są ślady na ciele ofiary. Zebrane dane świadczą o tym, że mieszkańcy gminy dobrze rozumieją zjawisko przemocy, która może przejawiać się w różny sposób i przybierać różne formy i mowa tutaj nie tylko o przemocy fizycznej, ale także psychicznej czy ekonomicznej, a tym przypadku trudno mówić o widocznych śladach krzywdzenia.

Stosowanie kar fizycznych według większości, bo 82% dorosłych mieszkańców gminy powinno być zakazane prawem, natomiast 18% jest przeciwna. Ponadto, bo aż 95 osób badanych uważa, że stosowanie kar fizycznych nie jest dobrą metodą wychowawczą, tylko 5 osób było za ich stosowaniem.

Na szczególną uwagę zasługuje fakt, że 97% respondentów nie uważa przemocy za sprawę prywatną, w którą nikt nie powinien się wtrącać. Jednak pozostałych 3% dorosłych mieszkańców gminy, traktuje przemoc w rodzinie jako sprawę prywatną. W związku z tym warto informować społeczność lokalną o zmianach w ustawodawstwie o karaniu osób, które nie zgłoszą przemocy wobec dziecka będąc jej świadkiem. Mówiąc o dorosłych mieszkańcach trzeba także zwrócić uwagę, że 36% udzieliło odpowiedzi, że zna w swoim najbliższym otoczeniu osoby doznające przemocy.

Poruszona z młodymi ludźmi kwestia przemocy, dostarczyła informację, że z przemocą zetknęło się 35% badanej grupy młodzieży, z czego najwięcej miało kontakt z przemocą psychiczną. Mimo, że pytania dotyczyły przede wszystkim przemocy w rodzinie, to w przypadku doświadczania przemocy, młodzi ludzie największym zaufaniem obdarzyli by rodziców i do nich zwróciliby się o pomoc – 65% uczniów.

Biorąc pod uwagę powyższe podsumowanie wyników możemy stwierdzić, że problem przemocy występuje w Gminie w umiarkowanym natężeniu.

Warto podkreślić, że zdecydowana większość mieszkańców Gminy właściwie definiuje zjawisko przemocy i jest świadoma, że może przejawiać się w różny sposób i przybierać różne formy.

PROBLEM ALKOHOLOWY WŚRÓD MIESZKAŃCÓW GMINY ZABRODZIE

Sprawami związanymi z rozwiązywaniem problemów uzależnień, motywowaniem do podjęcia działań naprawczych, kierowaniem do Sądu Rejonowego spraw związanych ze zobowiązaniem do leczenia uzależnienia zajmuje się Gminna Komisja Rozwiązywania problemów Alkoholowych.

W latach 2018-2020 spadła liczba osób uzależnionych od alkoholu, z którymi rozmawiali członkowie GKRPA . Na przestrzeni tych lat GKRPA podjęła następujące czynności względem osób uzależnionych od alkoholu:

1. Podjęła czynności zmierzające do orzeczenia o zastosowaniu obowiązku poddania się leczeniu w placówce leczenia uzależnienia wobec:
 - 7 osób uzależnionych od alkoholu w 2020 roku,
 - 4 osób uzależnionych od alkoholu w 2019 roku,
 - 13 osób uzależnionych od alkoholu w 2018 roku.
2. Wystąpiła do sądu z wnioskiem o zobowiązanie do podjęcia leczenia odwykowego wobec:
 - 2 osób w 2020 roku,
 - 0 osób w 2019 roku,
 - 3 osób w 2018 roku.

Z powyższych danych wynika, że zmniejszeniu uległa liczba osób uzależnionych od alkoholu, wobec których GKRPA podjęła czynności zmierzające do orzeczenia o zastosowaniu obowiązku poddania się leczeniu w placówce uzależnienia. Podobnie, zmniejszeniu uległa liczba osób w stosunku do których GKRPA wystąpiła do sądu z wnioskiem o zobowiązanie do podjęcia leczenia odwykowego.

Jak wcześniej było wspomniane Gmina Zabrodzie w dniu 25 października 2019 roku podjęła Uchwałę Nr XI/72/2019 w sprawie powierzenia Gminie Wyszaków prowadzenia konsultacji w ramach zadania publicznego w zakresie rozwiązywania problemów uzależnień, przeciwdziałania przemocy w rodzinie, ochrony ofiar przed przemocą. W ramach tego porozumienia mieszkańcy gminy borykający się z problemem uzależnienia oraz ich rodziny, mają możliwość nieodpłatnego korzystania z pomocy terapeutycznej, psychologicznej i prawnej w Gminnym Punkcie Promocji Zdrowia i Profilaktyki w Wyszakowie.

Ilość porad udzielona w ramach w/w zadania w latach 2018-2020:

- 36 konsultacji dla 16 osób w 2020 roku,
- 26 konsultacji dla 10 osób w 2019 roku,
- 23 konsultacje dla 11 osób w 2018 roku.

Zauważalna jest tendencja wzrostowa, jeżeli chodzi o ilość udzielonych porad w Punkcie Konsultacyjnym. Jednym z powodów jest fakt, że doświadczamy sytuacji pandemii COVID-19, ograniczenia kontaktów społecznych powodujących przedłużający się stres i lęk, który sprzyja wzrostowi spożycia alkoholu, co w konsekwencji może prowadzić do wzrostu uzależnień i zachowań przemocowych.

Za realizację gminnych programów przeciwdziałania narkomanii oraz programu profilaktyki i przeciwdziałania alkoholizmowi odpowiada Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Zabrodziu. W ramach programów profilaktycznych w szkołach w latach 2018-2020 realizowane były programy z obszaru profilaktyki uniwersalnej skierowanej do dzieci i młodzieży. Organizowano szereg spotkań, warsztatów, pikników, wydarzeń o charakterze integracyjnym w placówkach oświatowych, placówkach kultury oraz w ramach funduszy sołeckich Zakupione zostały materiały profilaktyczne do szkół oraz dla sprzedawców napojów alkoholowych. Na boisku sportowym „Orlik” w Zabrodziu odbywały się zajęcia adresowane do dzieci, młodzieży i ich rodziców, którzy wzięli udział w takich dyscyplinach, jak; skoki, konkurencje piłkarskie, strzelanie z łuku, mini golf, gra w kapsle. Zajęcia prowadził pracownik zatrudniony na stanowisku pomoc administracyjna – animator sportu na kompleksie boisk sportowych „Orlik 2012”.¹

Na terenie Gminy Zabrodzie działają trzy grupy wsparcia: AA, dla anonimowych alkoholików, Al. ANON – dla osób współuzależnionych od alkoholu i Al.-ATEEN – dla osób dorosłych dzieci alkoholików. Mimo pandemii COVID-19 w/w grupy wsparcia nie zawiesiły swojej działalności i spotkania odbywają się z mniejszą częstotliwością i zachowaniem zasad bezpieczeństwa.

Z przeprowadzonych wśród młodych mieszkańców gminy w 2019 roku badań, w ramach diagnozy problemów społecznych wynika, że jedną z najważniejszych kwestii zdaje się być problem picia alkoholu – 25% uczniów szkoły podstawowej deklaruje, że inicjację alkoholową ma już za sobą. Łatwość w sięganiu po alkohol może być związana z tym, że duża część badanej młodzieży (39% uczniów) jest zdania, że picie piwa jest mniej groźne niż napojów wysokoprocentowych. Podobnie uważają niestety także osoby dorosłe – 7% ankietowanych mieszkańców gminy. Dodatkowo zarówno wśród uczniów są osoby

¹ Sprawozdanie z działalności samorządów gminnych w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych PARPA-G1 za 2018, 2019, 2020 rok.

deklarujące picie bieżące, a także przyznające się do incydentów upijania się – 5% się do tego przyznaje.

Sytuacja pierwszego kontaktu z alkoholem powinna zwrócić szczególną uwagę, tym bardziej, że część młodych respondentów deklaruje, że po raz pierwszy alkohol pili z rodzicami – takiej odpowiedzi udzieliło 40% uczniów (osoby, które wcześniej deklarowały inicjację alkoholową). Niestety możemy tutaj mówić o pewnym przyzwoleniu dorosłych na picie alkoholu przez młodzież. Młodzi ludzie jako powód sięgania po alkohol podają chęć pocucia się dorosłym – 41%. Trzeba też jasno powiedzieć, że żadne działania profilaktyczne nie przyniosą zamierzonych rezultatów, jeśli podstawowa instytucja profilaktyczna jaką niewątpliwie są rodzice będzie dawała przyzwolenie na zachowania ryzykowne wśród młodych ludzi.

Grupa rówieśnicza i jej akceptacja jest dla młodych ludzi na tyle ważna, że są w stanie dla niej podejmować różnego rodzaju zachowania ryzykowne np. picie alkoholu, a o takim zachowaniu wraz z rówieśnikami mówi 26% uczniów. Istotne są także powody sięgania po alkohol przez młodzież, ponieważ duża część respondentów jako powód podaje chęć dopasowania się do kolegów – 63% uczniów jest takiego zdania. Dlatego ważne, aby w działaniach profilaktycznych uwzględnić także nabywanie umiejętności psychospołecznych, jak np. asertywność, radzenie sobie z presją grupy. Alkohol jest także przez młodych ludzi traktowany jako sposób na dobrą zabawę (32% uczniów wyraziło taką opinię), dlatego ważne jest, by wyczulić rodziców i innych dorosłych na to, w jaki sposób młodzież spędza czas wolny.

Młodzież ma także kontakt z innymi substancjami psychoaktywnymi. Część uczniów przyznaje się do palenia papierosów. Co jeszcze bardziej niepokojące, w grupie ankietowanych uczniów szkoły podstawowej są osoby, które miały kontakt z narkotykami – 2%. Dodatkowo młodzi ludzie przyznają, że znają w swoim otoczeniu osoby, które „biorą” narkotyki – takiej odpowiedzi udzieliło 13% uczniów. Nasuwa się zatem potrzeba informowania ich o niebezpieczeństwach jakie wiążą się z choćby jednorazowym zażywaniem narkotyków (zwłaszcza jeśli mowa o nadal „popularnych” wśród młodzieży dopalaczach), pić alkoholu czy paleniem papierosów. Potrzebę edukacji potęguje także fakt, że część osób dorosłych pytana o poziom własnej wiedzy na temat narkotyków także ocenia ją jako niewystarczającą (26%). Może to sugerować, że działania profilaktyczne muszą mieć bardziej kompleksowy charakter i obejmować wszystkie grupy mieszkańców gminy, a zwłaszcza rodziców. Bardzo ważne, by zachęcać rodziców do rozmów na temat uzależnień z młodzieżą i zapewnić im wsparcie merytoryczne w tym temacie.

ANALIZA SWOT

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
Sprzyjające położenie geograficzne do rozwoju turystyki oraz handlu-dogodne połączenia komunikacyjne z Warszawą	Brak grup samopomocowych w gminie dla osób dotkniętych problemem przemocy.
Wzrost liczby ludności Gminy na przestrzeni lat.	Ujemny przyrost naturalny.
Spadek udziału osób długotrwale bezrobotnych w ogólnej liczbie mieszkańców Gminy zarejestrowanych w PUP	Duży odsetek dorosłych mieszkańców gminy jest zdania, że alkohol jest przyczyną przemocy w rodzinie.
Rozwinięta infrastruktura oświatowa Gminy w tym szkoły i przedszkola	Znaczna część uczniów deklaruje doznanie oraz stosowanie kiedykolwiek w życiu przemocy.
Funkcjonowanie jednostek działających w obszarze rozwiązywania problemów społecznych (GKRPA, ZI, Punkt Promocji Zdrowia i Profilaktyki, Asystent rodziny).	Znaczny odsetek dorosłych mieszkańców gminy zauważających niewystarczającą ofertę pomocy dla osób doznających przemocy w rodzinie.
Spadek liczby rodzin korzystających z pomocy społecznej z powodu alkoholizmu.	Brak poradnictwa specjalistycznego na terenie Gminy
Funkcjonowanie grup samopomocowych AA, Al-Anon	Brak grup samopomocowych dla DDA
Zmniejszenie liczby założonych procedur „Niebieskie Karty”	Wysoka liczba rodzin korzystających z pomocy z powodu długotrwałej lub ciężkiej choroby
Działalność organizacji pozarządowych	Brak „Klubów Seniora” lub Dziennych Domów dla Seniorów lub innych form aktywności kierowanych do osób starszych
Współpracujące instytucje	Koncentracja na życiu zawodowym
Ogólnodostępne wydarzenia lokalne umożliwiające spędzanie czasu wolnego	Brak świetlic socjoterapeutycznych
Realizacja zajęć o charakterze edukacyjnym i profilaktycznym	Dysproporcje ekonomiczne i intelektualne
Dobra sytuacja ekonomiczna większości rodzin	Mała oferta pomocy dla osób i rodzin z niepełnosprawnością
SZANSE	ZAGROŻENIA
Rozwój turystyki.	Wzrost zapotrzebowania na ośrodki wsparcia oraz zakłady opiekuńczo-lecznicze dla osób starszych
Rozwój gospodarczy.	Wzrost problemów opiekuńczo-wychowawczych w rodzinach i zaburzenie więzi rodzinnych.
Wzrost jakości życia mieszkańców Gminy	Ryzyko zaburzeń psychicznych i zachowań suicydalnych wśród dzieci i młodzieży.
Pozyskiwanie środków unijnych na rozwój Gminy.	Zwiększenie liczby dzieci i młodzieży podejmujących zachowania ryzykowne.
Aktywizacja społeczna mieszkańców, rozwój fizyczny i sportowy.	Rosnące zapotrzebowanie mieszkańców wymagających pomocy instytucjonalnej.

Zmniejszenie liczby rodzin korzystających z pomocy społecznej	Spowolnienie gospodarcze związane z epidemią
Wykorzystanie potencjału i zasobów organizacji pozarządowych i Potencjału intelektualnego mieszkańców Gminy	Niestabilność prawa dotyczącego polityki społecznej, niespójność, częste zmiany i trudności w interpretacji przepisów
Szkolenie i podnoszenie kompetencji kadry działającej na rzecz rodzin	Utrwalanie się zaniku więzi rodzinnych
Zagospodarowanie czasu wolnego dzieci i młodzieży	Wzrost agresji w społeczeństwie polaryzacja postaw
Rozwój zdalnych form wsparcia	Wypalenie zawodowe kadry oświaty i pomocy społecznej działającej na rzecz dzieci i rodzin
	Wzrost kosztów utrzymania rodziny
	Poczucie braku bezpieczeństwa (szczególnie związane z sytuacją epidemii koronawirusa
	Konieczność pozostawania w izolacji w związku z epidemią koronawirusa i związane z tym utrudnienia w niesieniu skutecznego wsparcia
	Wzrost problemów emocjonalnych związanych z koniecznością utrzymywania dystansu społecznego (np. zanik więzi międzyludzkich, zaburzenia lękowe, alienacja)

POTRZEBY ZWIĄZANE Z REALIZACJĄ ZADAŃ NA RZECZ WSPIERANIA DZIECKA I RODZINY

Prowadzona diagnoza i ogląd bieżącej sytuacji i dotychczasowej oferty wsparcia pozwala na sformułowanie następujących kierunków działań:

- tworzenie warunków do podnoszenia kompetencji rodzicielskich,
- kontynuowanie usługi wsparcia dla rodzin świadczonej przez asystenta rodziny,
- organizacja wypoczynku letniego i zimowego dla dzieci, w szczególności z rodzin najuboższych oraz zagrożonych wykluczeniem społecznym,
- zapewnienie dostępności do poradnictwa specjalistycznego w tym zdalnego,
- organizowanie wydarzeń integracyjnych i zachęcających rodziny do wspólnej aktywności z zakresu kultury i sportu.

CELE I ADRESACI PROGRAMU

Celem głównym Programu jest rozwijanie systemu wsparcia dla rodzin w Gminie Zabrodzie, sprzyjających prawidłowemu funkcjonowaniu rodziny, ze szczególnym

uwzględnieniem potrzeb rodzin przejawiających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych.

Celami szczegółowymi Programu są:

- zapewnienie rodzinom poczucia bezpieczeństwa socjalnego oraz stabilizacji,
- wsparcie rodzin przeżywających trudności opiekuńczo-wychowawcze,
- podnoszenie jakości i efektywności usług na rzecz wspierania rodziny,
- zapewnienie pobytu w pieczy zastępczej, objęcie opieką dziecka poza rodziną biologiczną.

Adresatami Gminnego Programu wspierania Rodziny dla Gminy Zabrodzie na lata 2021-2023 są rodziny oraz ich członkowie zamieszkujące na terenie Gminy Zabrodzie w szczególności przeżywające trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych. Program kierowany jest do rodziców, dzieci, opiekunów faktycznych i prawnych a także do przedstawicieli instytucji i służb pracujących na rzecz dzieci i młodzieży.

DZIAŁANIA

CEL OPERACYJNY NR 1

Zapewnienie rodzinom poczucia bezpieczeństwa socjalnego oraz stabilizacji.

Lp.	Działania	Realizatorzy	Wskaźniki
1.1	Udzielenie rodzinom będącym w trudnej sytuacji życiowej pomocy finansowej i rzeczowej	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Zabrodziu	Liczba rodzin: - objęta pomocą społeczną, - korzystających z zasiłków rodzinnych, funduszu alimentacyjnego.
1.2	Zapewnienie dzieciom pomocy i młodzieży pomocy w postaci posiłków, w tym w ramach programu „Posiłek w szkole i w domu”.	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Zabrodziu	Liczba rodzin, dzieci i osób dorosłych korzystających z posiłków w programie i poza programem.
1.3	Udzielenie dzieciom i młodzieży stypendium o charakterze socjalnym oraz naukowym.	Gminna Zabrodzie	Liczba osób objętych wsparciem stypendialnym w tym, socjalnym, naukowym, sportowym
1.4	Udzielenie świadczeń w ramach programu „Rodzina 500+”	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Zabrodziu	Liczba osób objętych wsparciem w ramach programu.
1.5	Pomoc w zaopatrzeniu dzieci i młodzieży w podręczniki i	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w	Liczba osób objętych wsparciem w ramach

	artykuły szkolne – program „Dobry start”	Zabrodziu	programu.
1.6	Zapewnienie poradnictwa rodzinnego: psychologicznego, pedagogicznego w zakresie uzależnień, terapii indywidualnej, terapii grupowej, terapii rodzinnej dla rodzin przeżywających trudności opiekuńczo-wychowawcze.	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Zabrodziu Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Wyszkwowie Gminny Punkt Promocji i Profilaktyki w Wyszkwowie	Liczba osób korzystających z poradnictwa. Liczba podmiotów udzielających wsparcia. Liczba udzielonych porad
1.7	Pomoc w formie usług opiekuńczych i specjalistycznych usług opiekuńczych dla rodzin z dziećmi.	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Zabrodziu	Liczba rodzin z dziećmi objętych wsparciem.
1.8	Zapewnienie dowozu dzieci oraz dorosłych osób niepełnosprawnych na zajęcia edukacyjne, rehabilitacji leczniczej, społeczno – zawodowe, przedsięwzięcia kulturalne i sportowe.	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Zabrodziu	Liczb osób korzystających z pomocy
1.8	Poradnictwo i praca socjalna na rzecz rodzin z dziećmi świadczona przez pracowników GOPS	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Zabrodziu	Liczba rodzin objętych wsparciem
1.9	Wsparcie dzieci i młodzieży z rodzin ubogich w dostępie do wypoczynku	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Zabrodziu	Liczba osób korzystających ze wsparcia w celu zapewnienia wypoczynku
1.10	Zapewnienie najbardziej potrzebującym mieszkańcom bezpieczeństwa żywnościowego w ramach Programu Operacyjnego Pomoc Żywnościowa	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Zabrodziu	Liczba rodzin, dzieci i osób dorosłych korzystających z produktów żywnościowych w programie i poza programem

CEL OPERACYJNY NR 2

Wspieranie rodzin przeżywających trudności opiekuńczo-wychowawcze.

Lp.	Działania	Realizatorzy	Wskaźniki
2.1	Zapewnienie usługi asystenta rodziny.	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Zabrodziu	Liczba rodzin objętych pomocą asystenta rodziny.
2.2	Promowanie i wspieranie działań na rzecz wyrównywania szans edukacyjnych dzieci i młodzieży.	Placówki oświatowe	Liczba dzieci i młodzieży objętych wsparciem.
2.3	Organizowanie oraz współfinansowanie wypoczynku letniego i zimowego dla dzieci i młodzieży.	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Zabrodziu Gmina Zabrodzie Organizacje pozarządowe	Liczba zorganizowanych form wypoczynku. Liczba dzieci korzystających z wypoczynku.
2.4	Organizacja wypoczynku letniego i zimowego z programem profilaktycznym (alkohol, substancje psychoaktywne, przemoc) dla dzieci i młodzieży.	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Zabrodziu Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych	Liczba dzieci korzystających z wypoczynku z programem profilaktycznym.
2.5	Realizacja ogólnodostępnych zajęć pozalekcyjnych i pozaszkolnych dla dzieci i młodzieży.	Placówki oświatowe Gminne Centrum Kultury w Zabrodziu Gmina Zabrodzie	Liczba dzieci korzystających z zajęć pozalekcyjnych.
2.6	Realizacja rządowego programu dla rodzin „Karta Dużej Rodziny”	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Zabrodziu	Ilość złożonych wniosków. Ilość wydanych Kart.
2.7	Prowadzenie grup wsparcia i samopomocy.	Gminny Ośrodek Kultury w Zabrodziu Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Zabrodziu	Liczba prowadzonych grup. Liczba osób uczestniczących w grupach.
2.8	Organizowanie wydarzeń o charakterze integrującym rodziny.	Urząd Gminy w Zabrodziu Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Zabrodziu Placówki Oświatowe	Liczba zorganizowanych wydarzeń.

CEL OPERACYJNY NR 3

Podnoszenie jakości i efektywności usług na rzecz wspierania rodziny.

Lp.	Działanie	Realizatorzy	Wskaźniki
3.1	Szkolenia dla członków Gminnego Zespołu Interdyscyplinarnego.	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Zabrodziu	Liczba zorganizowanych szkoleń. Liczba osób biorących udział w szkoleniu.
3.2	Zapewnienie dostępu do szkoleń i superwizji dla asystenta rodziny	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Zabrodziu	Liczba zorganizowanych szkoleń i superwizji.
3.3	Zapewnienie dostępu do szkoleń i superwizji dla pracowników placówki	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Zabrodziu	Liczba zorganizowanych szkoleń i superwizji. Liczba osób biorących udział w szkoleniach i superwizjach.
3.4	Prowadzenie pracy socjalnej i monitorowanie sytuacji dzieci w rodzinach zagrożonych.	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Zabrodziu	Liczba rodzin z dziećmi objętych pomocą społeczną.
3.5	Udzielanie informacji o instytucjach świadczących pomoc na rzecz rodziny, informowanie o możliwościach i perspektywach poprawy swojej sytuacji.	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Zabrodziu Zespół Interdyscyplinarny Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych Placówki oświatowe	Liczba udzielonych informacji.
3.6	Współpraca z organizacjami pozarządowymi i kościelnymi oraz instytucjami zajmującymi się pomocą dziecku i rodzinie.	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Zabrodziu Urząd Gminy w Zabrodziu Powiatowe Centrum Pomocy w Rodzinie w Wyszkowie	Liczba instytucji i organizacji pracujących na rzecz dziecka i rodziny.
3.7	Realizowanie przez placówki oświatowe programów profilaktycznych wspierających wychowanie	Placówki oświatowe Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej	Liczba programów i liczba dzieci objętych programami.

	dzieci i młodzieży oraz programów edukacyjno-wychowawczych przeciwdziałających dysfunkcjom społecznym.	w Zabrodziu	
--	--	-------------	--

CEL OPERACYJNY NR 4

Zapewnienie pobytu w pieczy zastępczej, objęcie opieką dziecka poza rodziną biologiczną.

Lp.	Działania	Realizatorzy	Wskaźniki
4.1	Monitorowanie i ocena sytuacji opiekuńczo-wychowawczej dziecka umieszczonego w pieczy zastępczej.	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Zabrodziu Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Wyszkwie	Liczba spotkań w zespole ds. ocen sytuacji dziecka umieszczonego w pieczy zastępczej.
4.2	Podejmowanie współpracy z podmiotami działającymi na rzecz powrotu dziecka z pieczy zastępczej do rodziny biologicznej.	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Zabrodziu Placówki opiekuńczo-wychowawcze Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Wyszkwie	Liczba dzieci powracających do rodzin biologicznych. Liczba spotkań zespołów ds. oceny sytuacji dziecka.
4.3	Współfinansowanie pobytu dzieci umieszczonych w instytucjonalnej pieczy zastępczej.	Urząd Gminy Zabrodzie Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Zabrodziu Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Wyszkwie	Wysokość poniesionych nakładów finansowych. Liczba dzieci przebywających w pieczy zastępczej.

H A R M O N O G R A M

Na podstawie określonych celów Programu w poprzednim rozdziale, w poniższej tabeli znajdują się wytyczone ramy czasowe realizacji zadań, które mają pomóc osiągnąć wyznaczone cele.

rok	2021	2022	2023
zadanie			
Udzielenie rodzinom będącym w trudnej sytuacji życiowej pomocy finansowej i rzeczowej	X	X	X

Zapewnienie dzieciom pomocy i młodzieży pomocy w postaci posiłków, w tym w ramach programu „Posiłek w szkole i w domu”.	X	X	X
Udzielenie dzieciom i młodzieży stypendium o charakterze socjalnym oraz naukowym.	X	X	X
Udzielenie świadczeń w ramach programu „Rodzina 500+”	X	X	X
Pomoc w zaopatrzeniu dzieci i młodzieży w podręczniki i artykuły szkolne – program „Dobry start”	X	X	X
Zapewnienie poradnictwa rodzinnego: psychologicznego, pedagogicznego w zakresie uzależnień, terapii indywidualnej, terapii grupowej, terapii rodzinnej dla rodzin przeżywających trudności opiekuńczo-wychowawcze.	X	X	X
Pomoc w formie usług opiekuńczych i specjalistycznych usług opiekuńczych dla rodzin z dziećmi.	X	X	X
Zapewnienie dowozu dzieci oraz dorosłych osób niepełnosprawnych na zajęć edukacyjnych, rehabilitacji leczniczej, społeczno – zawodowej, przedsięwzięć kulturalnych i sportowych.	X	X	X
Poradnictwo i praca socjalna na rzecz rodzin z dziećmi świadczona przez pracowników GOPS	X	X	X
Wsparcie dzieci i młodzieży z rodzin ubogich w dostępie do wypoczynku	X	X	X
Zapewnienie najbardziej potrzebującym mieszkańcom bezpieczeństwa żywnościowego w ramach Programu Operacyjnego Pomoc Żywnościowa	X	X	X
Zapewnienie usługi asystenta rodziny.	X	X	X
Promowanie i wspieranie działań na rzecz wyrównywania szans edukacyjnych dzieci i młodzieży.	X	X	X
Organizowanie oraz współfinansowanie wypoczynku letniego i zimowego dla dzieci i młodzieży.	X	X	X
Organizacja wypoczynku letniego i zimowego z programem profilaktycznym (alkohol, substancje psychoaktywne, przemoc) dla dzieci i młodzieży.	X	X	X
Realizacja ogólnodostępnych zajęć pozalekcyjnych i pozaszkolnych dla dzieci	X	X	X

i młodzieży.			
Realizacja rządowego programu dla rodzin „Karta Dużej Rodziny”	X	X	X
Prowadzenie grup wsparcia i samopomocy.	X	X	X
Organizowanie wydarzeń o charakterze integrującym rodziny.	X	X	X
Szkolenia dla członków Gminnego Zespołu Interdyscyplinarnego.	X	X	X
Zapewnienie dostępu do szkoleń i superwizji dla asystenta rodziny	X	X	X
Zapewnienie dostępu do szkoleń i superwizji dla pracowników placówki	X	X	X
Prowadzenie pracy socjalnej i monitorowanie sytuacji dzieci w rodzinach zagrożonych.	X	X	X
Udzielanie informacji o instytucjach świadczących pomoc na rzecz rodziny, informowanie o możliwościach i perspektywach poprawy swojej sytuacji.	X	X	X
Współpraca z organizacjami pozarządowymi i kościelnymi oraz instytucjami zajmującymi się pomocą dziecku i rodzinie.	X	X	X
Realizowanie przez placówki oświatowe programów profilaktycznych wspierających wychowanie dzieci i młodzieży oraz programów edukacyjno-wychowawczych przeciwdziałających dysfunkcjom społecznym.	X	X	X
Monitorowanie i ocena sytuacji opiekuńczo-wychowawczej dziecka umieszczonego w pieczy zastępczej.	X	X	X
Podejmowanie współpracy z podmiotami działającymi na rzecz powrotu dziecka z pieczy zastępczej do rodziny biologicznej.	X	X	X
Współfinansowanie pobytu dzieci umieszczonych w instytucjonalnej pieczy zastępczej.	X	X	X

FINANSOWANIE

Zadania Programu Wspierania Rodziny na lata 2021-2023 dla Gminy Zabrodzie finansowane będą z następujących źródeł:

- środki własne Gminy Zabrodzie,
- środki finansowe z funduszy zewnętrznych, w tym rządowych, pozarządowych, programów celowych i funduszy unijnych.

MONITORING

Monitoring realizacji Programu Wsparcia Rodziny na lata 2021-2022 dla Gminy Zabrodzie będzie opierał się przede wszystkim na gromadzeniu i analizowaniu danych będących w posiadaniu Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Zabrodziu, jako koordynatora Programu, i jednocześnie instytucji wiodącej przy jego realizacji. Dodatkowo pozyskiwane będą informacje od innych instytucji i podmiotów w zakresie wskazanym w Programie. Działania wyznaczone do realizacji będą obszarami podlegającymi monitorowaniu. Rezultatem monitoringu będą sprawozdania roczne, o których mowa w art. 179 Ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.

Dokument przygotowała:
Nina Kacprzak Kierownik GOPS Zabrodzie